بيان الحق في حق الحجاب

مرتبى : حسنجان بن احمدجان الحسينى .

جايق شهرنده

مطبعهٔ كريميه قزانده

كندى مصارفلريله ١٩٠٦ سنه

КАЗАНЬ.

Типографія Торговаго Дома Братьевъ Каримовыхъ

1906

بيان الحق فى حق الحجاب

مُرَتِّبى : حسنجان بن احمدجان الحسينى .
(جايق شهرنده)

طبع ايدلدى مطبعهٔ كريميه ده
مؤلفى حسنجان افنديننگ مصارفى ايله ١٩٠٦ سنه

КАЗАНЬ.
типо-Литографія Торговаго Дома „Братья Каримовы“.
1906.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذی امر عباده بالعلم والعمل به، ووعد بالعمل به نعم الجنان. ونهی عباده عن العصيان، وامرهـم محافظة اوامره بالاتيان. وارسل رسله الكرام بالبيان. وانزل عليهم الفرقان. والصلوة والسلام على رسولنا محمد سيد الانام الذی اوتی له القرآن، المبين بين الحلال والحرام.

(رساله‌نك بيان قلاچق مسئله‌سی)

بو رساله‌مز خاتون قزنك يات ايرلردن يوزلرينی ياشرو توغروسنده‌ادر.

مقصود.

بو رساله‌مزده خاتون قزنك يات ايرلردن يوزلرن ياشرولری شريعت بوينچه واجب هم تيوشلی بولوينی قرآن، حديث همده ايسكی عالملر سوزی ايله اثبات ايتولور. اهل عرفانه خفی وستير اولمايه‌كه بوزمانده علماء اسمنده جهلاء ظاهر اولوب كندلرنی هيچ نرسه بلمسه‌لرده علامه دهر صناب قايوسی ابوحنيفه كبی اوزم بلام قايوسی ابو حنيفه‌دان آرتق بلام ديو سوزنی بلاوزن سويلاب شول درجه‌گه يتكرديلاركه كتاب وسنت واجماع ايلان ثابت اولان تستر نساء وحجاب مسئله‌سونی انكار ايدوب جريده‌لره باصوب اهل اسلام آراسينه طاراطرغه جرأت ايتديلر فلا جرم ادنی حظ من الدين اولان كمسيه خصوصاً علماغه لازم اولديكه بلگان علمنی اظهار ايدوب ما هو الحق نی بيان ايدوب اهل اسلام اراسينه نشر ايلامك بن فقير وحقير حسن جان ابن احمد جان علمم آز اولسه‌ده كندمنك مُتَقَدَم اولان حجاب مسئله‌سی حقنده بقدر الطاقه اوشبو رساله‌نی ترتيب ايلادوم»

قرآن دلیلی.

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطانِ الرَّجِیمِ

«یاَ اَیُّهَا النَّبِیُّ قُلْ لِاَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِینَ یُدْنِینَ عَلَیْهِنَّ مِنْ جَلَابِیبِهِنَّ ذٰلِكَ اَدْنٰی اَنْ یُعْرَفْنَ فَلَا یُؤْذَیْنَ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِیمًا»

(بو آیتنڭ ترجمه سی)

ای پیغمبرم محمد، اوزڭنڭ خاتونلارڭا، قزلارڭا همده باشقه مؤمنلرنڭ خاتونلارینه ایتكل، آلار جلبابلاری ایله ارتنسنلر. اوشبو روشده پرده لنوب یورولری آزاد پاك خاتونلارنڭ، كنیزاكهمده بوزق خاتونلاردان آیورم صورتده بولوب، تانلمقلارینه یاقنراقدر. اوشانداق مؤمنه خاتونلارنڭ رنجتلموینه سببدر. الله تبارك وتعالی اوتكانده گی كمچلكلرڭزنی یارلقاغوچیدر. یعنی ارتنو ایله بیورلماسدان اللك بولغان كیمچلكلرڭز اوچون سزنی عذاب ایتمس، اما بیورلغاندان صوڭ صاق بولوڭز! جلابیب دیوب بتمن تننی قاپلی تورغان طشقی كیومگه ایتولور. بو آیتدان خاتون قزنڭ یات ایرلردن قاچب یورمكی واجب ایدكی آڭلانادر.

(حدیثدن دلیل)

رسولمز محمد صلی الله علیه وسلم اوزینڭ قزی فاطمه رضی الله عنهاگه ایتكان:

«ای شئ خیر للمرأة قالت : ان لاترى رجلا ولا یراها رجل»

ای فاطمه خاتون كمسه اوچون نی نسته بیك ایزگودر؟ دیدی. حضرت

فاطمه ایتدی: خاتون کمسه ایرکمسه‌نی، ایرکمسه خاتون کمسه‌نی کورمزسزلکدر. یعنی خاتون کمسه چیت ایرلرگه قاراماس، چیت ایرده آنی کوره آلماس دیمك.

« فَضَمَّهَا اَلَیْه وَقَالَ ذُرِّیَّةٌ بَعْضُهَا مِنْ بَعْض فَاسْتَحْسَنَ قَوْلَهَا »

(احیاءالعلوم للغزالی) حضرت فاطمه‌نك بوسوزن ایشتکاچ رسولمز حضرت فاطمه‌نی قوچاقلادی همده نسل نسلگه تارتا دیب حضرت فاطمه‌گه تحسین ایتدی.

(بو حدیث امام غزالینك احیا اسملی کتابنده)

رسولمزنك مبارکه خاتونی حضرت عائشه رضی الله عنهادن کوچرلمش، حضرت عائشه ایتکان :

« کان رکبان یمرون بنا ونحن مع رسول الله صلی الله علیه وسلم محرمات فاذا جازونا سدلت احدانا جلبابها من راسها علی وجهها فاذا جاوزونا کشفناه »

(علی القاری للمختصر فی کتاب الحج)

معناسی : حضرت عائشه ایته‌در : بز رسول الله ایله برلکده احرامده بولدق، شول وقتده بزنك یانمزدان ایرلر اوته باشلاسالار جلبابمزنی یوزلرمزکه توشره ایدك، اما ایرلر اوتب کیتکاندن صوك یوزلرمزنی آچا ایدك.

(بو حدیث علی القارینك مختصر شرحنده کتاب الحجده)

صحیح البخاری کتابنده ایتکان :

عبد الله بن یوسف سویلاگان، مالك بن شهابدن، شهاب عروه‌دن، عروه عائشه رضی الله عنهادن خبر بیره‌در . حضرت عائشه روایت ایتکان اوزون حدیثنك آخرنده رسولمز ایتکان :

« احتجبی منه » یعنی اول یکندن پرده‌لن دیمکدر. بوسوزنی رسولمز بر خاتونغه ایتکان، شوندان صوڭ بوخاتون شول‌یکندن اولوینه قدر پرده‌لندی، بویکت بو خاتون‌نلڭ ایرینك باشقه‌بر کنیزاکندن بولغان اوغلی ایدی .

مین العلم کتابنده ایتکان :

« وَاُمِرت اُمُّ سلمة رضی الله عنها بالاحتجاب عن الاعمی »
رسولمز ام سلمه‌گه صوقر کمسه‌دن پرده‌لنو ایله بیوردی .

ام سلمه رضی الله عنها ایتکان :

« انها کانت عند رسول الله صلعم وَمَيْمُونَة اذا اَقْبَلَ عبدالله ابن ام مکتوم فدخل علیه فقال رسول الله صلعم: احْتَجِبا منْهُ، فَقَلْتُ: یارسول الله هُوَاَعْمی لایُبْصِرُنا، فقال رسول الله صلعم : افعمیا وان انتما اَلَسْتُما تُبْصِرانِ (رواه احمد والترمذی وابوداود — مشکاة المصابیح)

(بو حدیثنڭ ترجمه‌سی)

١) پیغَمبَرْ داریده بر کور گدایی *
پیغمبر یورتونده بر صوقر صدقه‌چی

کیلوب ایردی تیلای چیز خُدایی *
الله رضالغی اوچون ایبر صرارغه کیلمش

٢) تورب ایردی قاراشب بَعْض اَزْواج
بو صدقه‌چینی رسولمزنلڭ بعض خاتونلاری :ام سلمه ایله میمونه قاراب تورالار ایدی

غَضَب برله قارادی شاهِ معْراج *
شول وقتده رسولمز بوخاتونلارینه آچولانب قارادی.

٣) دیدیلر ای شَهَنشاهِ قَبائِلْ *

بز آندین قاچمادق کوردیب بو سائل *

بوخاتونلار ایتدیلر : ای قبیله‌نك پادشاهلارینك پادشاهی : بز بو صدقه‌چیدن صوقر دیوب قاچمادق .

٤) آلارغه‌ایدی اول سلطان ابرار *

اگر کور بولسه‌اول ، سزلرده کوز بار *

رسولمز آلارغه قارشو ایتدی : اول صدقه‌چی صوقر بولساده، سزلرده کوز بار ، یعنی اول‌کورمسه‌ده سزنی، سز آنی کوره‌سز دیمك .

٥) آلار بز بلمدك دیب زاری قیلدی *

گهرلر کوزلرندین جاری قیلدی *

رسولمزنك بو سوزلرینی ایشتكاچ ،بوخاتونلاری کوزلرندین یاشلرینی آغزا ،آغزا رسولمزگه بز بلمدك دیو عذر ایتدیلر . . . .

٦) نه سوز پیغمبر ازواجیغه ای پاك *

آلار ایردی جمیع شبهه‌دین پاك *

ایتدی ای توغانلار! پاك صاف کوڭللی بولغان پیغمبر خاتونلاری توغروسنده ، رسولمز اوزتلی ایله صوقر صدقه‌چیدن قاچارغه بیوردی .

بس بزنك بوزمان خاتونلاری توغروسنده نه‌دیه بلورسز !

بو حدیثنك ترجمه‌سی الله‌یار حضرتلرینك ثبات‌العاجزین اسملی کتابندن آلندی .

بو حدیث شریفدن خاتون قزلارنك یات ایرلردن قاچولاری واجب ایکانی بلنه‌در ،چونكه رسولمز کورنودن طیدی ، هم آچیغلاندی رسولمزنك آچولانب طیوی واجب اشنی قالدروغانده بولادر .

(فقه عالملرندن کوچرلگان دلیللر)

« وَتُمْنَعُ الشَّابَّةُ مِنْ كَشْفِ الْوَجْهِ بَيْنَ الرِّجَالِ ،لَا لِأَنَّهُ عَوْرَةٌ بَلْ لِخَوْفِ الْفِتْنَةِ » (الدرالمختار)

ترجمه‌سی: یاش خاتون، چیت ایرلردن یوزن ارتو ایله بیورولب، چیت ایرلرگه یوزن کورساتودن طیولمش بولور، امایوزن کورساتودن طیو، خاتون قزنڭ یوزلری عورت بولدقی اوچون توگل، باری فتنه‌دن قورقواوچونگنه‌در. یعنی برایر چیت یاش خاتوننی کوردکده، کوڭلی آڭا آوشو عادت بولدقدان، یاش خاتونلارنی چیت ایرلر آلدنده یوزلرینی قاپلاب یورو ایله بیورلمش بولور.

عبارت: «وَلَا خِلَافَ أَنَّ غَيْرَهُنَّ يَجُوزُ لَهُنَّ أَنْ يَخْرُجْنَ لِمَا يَحْتَجْنَ إِلَيْهِ مِنْ أُمُورِهِنَّ الْجَائِزَةِ بِشَرْطِ أَنْ يَكُنَّ بَذَّةَ الْهَيْئَةِ خَشِنَةَ الْمَلْبَسِ تَفِلَةَ الرِّيحِ مَسْتُورَةَ الْأَعْضَاءِ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَلَا رَافِعَةً صَوْتَهَا (صحیح البخاری شرحی عینی)

ترجمه‌سی: رسولمزنڭ خاتونلارندان باشقه بولغان، مسلمه خاتونلارغه، کیراکلی اشلری اوچون اویلرندن چقب یورمکلری درست بولونده عالملر آراسنده برده خلاف یوق. بولای چقولاری درست بولساده شرطلاری باردر؛ اول شرطلار اوشبولاردر:

برنچی: کورنشلری ناچار بولمق،

ایکنچی: کیوملری قالن بولمق، یعنی نچکه کیوم بولوب تنلری بلنمسلك بولمق شرطدر.

اوچنچی: خوش ایسلنب چقماو شرط.

دورتنچی: اعضاسی ارتلگان بولمقی شرط، گوزللکلرینی کورساتمی،

تاوشنی اشتدرمیگنه اویندن چیت اورونلارده حاجت اشلری آرتوندن یورولری درستدر.

عبارت: «حَقُّ الْمَرْأَةِ عَلَى الزَّوْجِ خَمْسَةُ أَشْيَاءَ: أَوَّلُهَا أَنْ يَخْدِمُهُنَّ مِنْ وَرَاءِ السِّتْرِ، وَلَا يَدَعُهَا تَخْرُجُ مِنْ وَرَاءِ السِّتْرِ فَإِنَّهَا عَوْرَةٌ وَخُرُوجُهَا إِثْمٌ وَتَرْكٌ لِلْمُرُوَّةِ (تنبیه الغافلین)

ترجمه: خاتوننک ایری اوستونده بش حقی باردر:

اولگسی: خاتون کمسه‌نی ایری پرده آرقلی خدمت ایتدرمکلکدر همده خاتوننی پرده آستوندن چغارمازسزلق، چونکه خاتون کمسه عورتدر، پرده آستوندن چغوی گناه، همده کشیلکنی تاشلاودر.

عبارت: «وَلَوْ سَدَلَتْ شَيْئًا عَلَيْهِ وَجَافَتْهُ عَنْهُ جَازَ، بَلْ يُنْدَبُ، أَيْ خَوْفًا مِنْ رُؤْيَةِ الْأَجَانِبِ. (در المختار)

بو عبارت اوزون بولساده، بورساله‌دن مقصود بیگرا کده عوام خلقنه بو مسأله‌نی آڭلاتو بولغاندان اوز تلمزده‌گنه یازامز:

معناسی: احرام باغلاوچی خاتن یوزینه پرده صالندرسه، پرده‌سی یوزندن یراق تورسه، درستدر، بلکی بولای اینو مستحبدر، (نهایه) «بحر الرائق اسملی کتابده: یوزلرینه پرده صالندرو واجب دیمشلر دیگان. چیت ایرلر بولغانده، اوتکانده‌گی حدیثدن بلنوینه کوره احراملی خاتون یوزینه پرده صالو واجبدر.

ایندی توغانلار!

هیچ عملی وقتنده، هرکم ایری خاتونی الله‌نی ذکر ایله شغللنگانده‌ده خاتون کمسه‌نک چیت ایرلردن قاپلاوی واجب بولسه، موندی وقتلارده، نفس ایله شیطان برگشکان چاقلارده، خاتونلارنک یات ایرلردن یوزلرینی ارتوی واجب دیمی، نی دیارمز؟

«تفسیر جمل‌ده نور سوره‌سنده ایتکان:

خاتون قزغه، مجنون ایردن ارتنو واجب بولدقی کبی، صبی بولغان ایر بالالادانده ارتنو واجبدر.

امام غزالینك احیاء علوم الدین کتابنده اوشبو سوز بار:

ایرلر ایسکی زمانلاردان بیرلی یوزلرین آچق یورته‌لر، اماخاتون قزاو یلرندن چققانده یوزلرینی پرده‌لب چغالار، اینه‌ی بواش ایسکی عالملر زماننده‌ن بیرو معقول کورلب کیلگان بس بو اجماع بولادر، ارتنونی واجب ایته تورغان دلیللردن ینه بره‌وسی اجماع دلیلی دیه‌مز.

— ابو بکر البلخی دیگان عالمدن کوچرلگان:

اول بر کوننی آوللارده یورگانده یولی یلغه یاننده‌ن اوتارگه توغری کیله، نی کورسون، صو یاننده: باشلاری، بلاکلری آچق هم یالانغاچ بولغان خاتونلار تورالار ابوبکر البلخی بولار یانندان اوتب کیته‌در، ابوبکر البلخیدن صوریلار: سز بولارنك باشلاری آچق، بلاکلری یالانغاچ بولوبده، یانلارنده‌ن اوتدکز، بواشکز یاریمی، سزعورتکه قاراغان بولاسز دیدیلر.

ابوبکر البلخی جوابنده ایتدی:

بوخاتونلارنك شریعت قاشنده قدرلری یوق، بولار حربیه (کافره) خاتونلار حکمنده، بولارنك ایمانلارنداغنه شك بار. یوقسه بولارغه قاراو، قاراماو بولارغه کوز صالوصالماو برابردر، چونکه بولار پرده‌لنمولری ایله اوز قدرلرینی اوزلری یوغالتمشلار، دیمش

(مجمع الفتاوانك جنایت بحثنده شولای دیو ابن العابدین کوچرگان)

«یاش خاتوننی یوزن آچودان طیولمش بولور، سببی فتنه‌گه‌توشودر. اما بزنك زمانمزده خاتون قزنك یوزلرینی پرده‌لولری واجبدر بلکه

فرضدر، چونكه زمانمزنك خلقى بوزقدر. حضرت عائشه رضى الله عنهادن كوچرلمش اول اينكان:

«آزاد (كنيزاك بولمغان) خاتون‌نك، قرى بر كوزندن باشقه‌ييرى، بتون تنى عورتدر. (مجمع الانهر)

بو سوز حضرت ابن‌عباسدنده كوچرلگان.

بر كوزى عورت بولماى ديگان‌سوزتوگل، بلكه بر كوزسزده‌يورو ممكن‌بولمغانلقدن، ضرورت سببلي بر كوزنى آچق قالدروغه رخصت بيرلمشدر.

— يات خاتون‌نك، يمان اويدان كوگلى بوش‌بولغان‌كمسه‌گه‌يوزينه، ايكى اوچينه قاراوى درستدر. (هدايه) هم (غاية البيان)

— خاتون قزنك ايكى آياغى نمازده هم نماز طشده‌ده عورتدر. (ابن‌عابدين)

— ايندى‌بزنك‌زمانده، الله‌دان‌قورقب‌خاتون‌قز بلاسندن‌صاقلانغوچى يوقدر، آندى كشى تابولسه، اولده خاتون قزنك يوزينه كوز صالماس. . . !

(قرآن شريفده)

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم

واذا سَاَلْتُمُوهُنَّ مَتٰاعًا فَاسْاَلُوهُنَّ مِنْ وَرٰاء حِجٰاب» بو آيتنك تفسيرنده «ابن جرير تفسيرنده» اوشبو سوزلر يازلغان:

رسول‌الله‌نك خاتونلارندان يموش‌صوراساگز، حجاب آرقلى صوراگز! همده اوزگزنك نكاحلرگزده بولمغان باشقه مؤمنــه خاتونلاردان يموش صوراغانداده پرده آرقلى صوراگز! پرده دن مراد صوراوچى ايرايله خاتون آراسنــده پرده بولسون آلارنك استلرينــه باصب كرماگز:

آیتنڭ آقتغی:

« ذٰلِكُمْ اَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ »

ابن جریر تفسیرنده بو آیتنڭ معناسنده اینه‌در:

بوغاری ایتولگانچه خاتونلاردان پرده آرقلی، استلرینه کرمی یموش صوراکز، ای ایرلر بواش سزنڭ کوڭللرکز اوچنده پاك‌کدر، خاتونلارنڭ کوڭللری اوچنده پاك‌کدر، یعنی ایرلرده خاتونلارنی کوروب کوڭللری قوزغالماس، خاتونلارنڭده ایرلرنی کوروب کوڭللرنی قوزغالماوغه سبب بولور.

آیت « يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ »

بو آیتنڭ تفسیرنده ابن جریرده اوشبو سوزلر سویلانمش:

«اسلام دیننڭ اوّلنده، خاتونلار، اوزلرینڭ جاهلیت زماننده‌گی عادتلری بوینچه، ایرلرگه کورنب، آزاد خاتون ایله کنیزاك خاتون آراسنده برده آیورما بولمی، باشلارینه یاولق بیلابکنه یوریلر ایدی، صوڭره شریعت طرفندان باشلارونی همده یوزلرینی رتـو ایله بیورلمش بولدیلار.

آیتنڭ صوڭغی سوزلری: « ذٰلِكَ اَدْنٰى اَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ »

ابن جریر تفسیرنده اوشبو روشده معنا بیرلمش:

بو روشده آزاد خاتونلارنڭ پرده‌لنوب یورولری، آزاد خاتون ایله کنیزا کلرنی، ایزگو خاتون ایله بوزق خاتونلارنی تانوغه یاقنراقدر. چونکه طشنڭ اچکه اثری، بیلگو بولوی باردر یعنی بوخاتون یوزن رتکان، البته باشقه اعضاسنی بیگراکده چیت ایرلردن رتما کنده شك یوقدر. ایندی کیوم توغروسنده «ایندی» بو آیتده ایتولوینه کوره هر بر ملتنڭ، ایکنچی ملتدن آیورا تورغان آتاقلانغان کیم صالومی بولمقی واجب بولویده

بلنه‌در. بو آیتنی نچکه‌لب قاراساق بیك آچق آیتدن آنگلانادر هر ملت ایاسی ایکنچی ملت کشیلرندن آیرم بولغان کیمده یورسون دیمکلك. نیتاکی «ذٰلِكَ اَدْنٰی اَنْ یُعْرَفْنَ» دیگان آیة شریفه دن بیك آچق بلنه‌در.

اوزگزده کوره‌سز الله تعالی آزاد خاتونلارغه کنیزاکلر کبی کیونب یورودن طیوب، اوزلرینه بر تورلی آتاقلی کیم کیوگه بیوردی. بو فرمان نی ارچون ایکانده مین بیان ایتکان کیومده یورسه‌لر. آزاد خاتونلار کنیزاکلردن آیرولوب، کورگان کمسه‌لر تانرلار دیدی.

موندان بیك آچق بلنه‌در، باشقه‌ملتلر ایله‌برگه توروچی‌مسلمانلارده، اول چیت ملتلردن آیرولو اوچون، اچراشقانده بربرسنی تانب سلام بیرشو اوچون، مسلمان ملتنه‌ده،اوزلری ایله برگه تورا تورغان ملت کشیلرندن آیورم بولغان بر کیم صایلامق کیراك بولادر.

فهم ایتولسون! تفسیر ابن جریرده اوشبو سوزلر بیان ایتولگان: آزاد خاتون، حیض کوره باشلاسه، بالغه بولسه، باشندغی شال‌استنه جلباب صالوب یورر.

تفیسرنیسابوری‌ده‌اوزون عربی عبارت ایله بیان ایتولمشدر: بالادان قالغان قارچقلارغه رتنودن باشقه یوروده ده ضرر یوقدر، شولایده رتنوب اوتوره‌اقلاری یاخشیراقدر چونکه زماننك بوزقلغی مرحمتنك آلارغاده ایالنوچیلار چغوی ممکندر نیتاکی «لِكُلِّ سَاقِطَةٍ لَاقِطَةٌ» توشب صاچلغان هرنسنه‌نی چوپلاگوچی بار دیو عربلرده مقال باردر.

آیت «والقواعد اللاتی لایرجون نکاحًا»

بوقاروده ایتولگان ابن جریر هامشنده‌گی نیسابوری سوزلری هر برسیده اوشبو آیتنك تفسیریدر.

بو توغریده یعنی خاتونلارنڭ یوزلرنی یاشرولری ایرلرگه کورنمولری توغریسنده، همده ایرلرایله سویلاشمولری توغروسنده هرتفسیرده کوب دلیللی سوزلر باردر. بیکرا کده نیسابوری تفسیرنده اوزون بیان ایتولمشدر. بورسالهم بیکراکده عوام قرنداشلرم اوچون بولغانغه تفسیرلرده‌گی سوزلرنی عربچه‌سون یازمیغنه اوزتلمزده‌گی معنالرنگنه یازدم.

ای دین قرنداشم!

اوشبو رساله‌ده بیان ایتولمش قرآن آیتلرندن، تفسیر ایالرینڭ آڭلاغان مسئله‌لرینی میدانغه قویدم. کوردکز، خاتون قزنڭ یات ایرلردن یاشرنوی واجب بولوی چقدی، اوشانداقده رسولمزنڭ اوشبو اورنده کوچرلمش حدیثلرنده‌ده رتنونڭ تیوش ایدکی بلندی. اوشانداق بورساله‌ده کوچرلگان عالملرنڭ عبارتلرندنده خاتونلارغه رتنو واجب بولوی چقدی. شولارغه کوره زمانمزنڭ عالملرندن همده الوغلاردان چن توبانچیلك ایله اوتنه‌من:

مین فقیرگزنڭ باشی یتمگان، فهمی ایرشماگان آیت حدیثلرده‌بولغان خطالارومه تنبیه‌ایتماککزنی

اوزگزگه معلوم: « فَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ » در.

زمانمزنڭ بعض کمسه‌لری: اوزلرینڭ بوزق فکرلری بوینچه، غزیته‌لرده، برده چیرکانمی، شریعت حکملرنی تخفیف‌ایتوب، نادان بولغان دین قرنداشلرمزنی صاتاشدروغه توروشالار، حقنی باطل اش ایله چوالتالار . . .

آندی کمسه‌لرمز ایته‌لر: خاتونلار، ایرلرکبی یوزلری آچق‌بولوب یوررگه تیوشلی آلارنڭ یوزلرین رتوگه کچلاو، آلارنی کنیزاك‌کبی توتقنده قلودر. اسلام مملکتلرنده خاتون قز هیچده قاچمیلار.

خاتونلارنی قاچرو زور خطادر، خاتون قز قاچرو عادتی بولغان ملتده هیچ برکت بولمیدر .

بوسوزلرینه دلیل ایتوب « تاتارخانیه‌ده همده کنز شرحنده «چیت خاتونلارنڭ یوزلرینه قاراو حرام توگل » دیگان دیلر. مونڭ جوابی اول بوزقلار اوزلریده بله‌لر اما سوزلرین بولدرو اوچون آنسون یاشره‌لر ، چونکه تاتارخانیه‌ده « اگر یمان اویغه کوڭلی کیتماسلك بولسه، اول ایرنڭ یات خاتونلریوزینه قاراوی حرام توگل»دیوب، شهوتسز دیگان سوزنی آرتدرغان .

اوشانداق اول بوزق کمسه‌لر اینه‌لر: خاتون قزنڭ قاچوی آلارنی علم استاودن طیادر ، علم استاو فرض ایدی ، بس فرضنی قالدروغه سبب بولغان پرده‌لنوشریعتده یارامی، شریعتده پردلنو فرض دیوچی کمسه‌لر کافر بولالار دیوب ، زمانمزنڭ عالملرنده تکفیر قلالار . . .

حجاب مسئله‌سنی قایچان تیکشرگه کیراك ؟

برنڭ بعض بر عالم اسمنده بولغانلارمز ،پرده‌لنو مسئله‌سنی قویوب توریق ، باشقه کیراکلرنی قاریق ،حجاب مسئله‌سنی ضرور اشلرمزدن بوشانغاچ قارارمز دیلر .

اما بوسوزلری عقلگه اخشامی تورغان بر سوزدر : چونکه حجاب مسئله‌سنی کیچکترساك.بوزق نیتلیلریمز تاراتقان سوزنی کوب کمسه قولاغنه آلوب یاشلرمز بتونلای پرده‌سزلککه کرشرلر ، همده‌پرده‌لنو واجب بولغاچ، نهی عن المنکر امربالمعروف عالملرمزگه تیوش‌بولوب ،آنی وقتنده قلوده واجب بولادر رسولمز « امرمعروف ایله نهی عن‌المنکرنی وقتندان کیچکتروچیلرهلاك بولالار » دیگان — ایمدی عالملرمزگه حجابنڭ واجبلگن بیان ایتو فرض بولوب ،

مؤمنلرگه وعظقلمق تیوشلی بولادر چونکه الله تعالی « فَذَكِّرْ فَاِنَّ الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ » ای محمد مؤمنلرگه اوگت بیرگل چونکه اوگت مؤمنلرگه فائده بیرر . بس عالملرمز بواشنی تیزلکده بیان ایتو فرض، یاشرب تورولاری حرامدر؛ رسولمز ایتکان : برکشی اوزینك بلگانین، اورنی چقغان وقتده یاشرسه، اول عالمنی اوطدان بولغان جوگان ایله جوگانلانمش بولور . همده قرآن شریفده : الله تعالی نك ایندرگان حکملرین قرآنده ایتولگاندن صوگده یاشرب قالسه، اول کمسه گه الله تعالی نك فرشته لرنك همده آدملرنك لعنتی بولور حضرت ابوهریره ایتکان : اگرده قرآنده ایکی آیت بولماسه ایدی علملــــگمدن برده کشیگه سویلامس ایدم .

ایندی ای باری خدایا ، اوزگنك پاك بولغان دینگنی، شوندی بوزق کوگللی کمسه لر قول آستنده ایزلودن صاقلاب، هر برحق مؤمن مسلمان قالاروگا اوزگنك قاشگده رضالق بولغان یولغه کوندرب ، بوزقلارنك صاتاشدروندان صاقلاغل !

اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه ! آمین

شریعت عقل ایله بولماساده : عقلغه خلاف توگل

ای زمانمزنك یاشلری ! سزنك آراگزده البته بیك عالملرگز باردر . بزنك کبیلرگه استاذ بولور دیلارگز باردر . شولایده اویلاب قاراگز الی اسلام دیننده بولغان بیورقلاردان هربرسی آدم بالاسینه فائده لی بولوب ، آنده طیولغان نسته ضررلی بولادر . شول حکمنك فائده هم ضررن؛ بعضلرین، عقل ایله ده بلب بولادر . سز، یاشلرده، هراشنی عقلغه حکمتکه صالوب قاری بله سز ! ایندی خاتون قزنك قاچو هم

قاچماو مسأله‌سنده عقلگز ایله حکمنکه تارتوب قاراساگز قاچووده نی ضرر قاچماوده نی فائده چغاررسز ! خاتون قزنڭ قاچووی تیوش دیوچیلرده، خاتون قز علم اوگرنمسون دیمیلر. اما خاتون قزلارنی اوقوتواوچون اوز آرالارندان بر معلمه حاضرلمك ممکن دیلر.

(والسلام علی من اتبع الهدی)

آقتوق سوزم :

بزنڭ مسلمان خاتونلاری آراسنده چیکدن چقغان خلقسز یمان سوزلی خاتونلارنڭ کوب بولوینه سبب نسته؟ ـ جواب: نادانلق، نادانلق نادانلقدر!!!

مؤلفی ! حسنجان الجایقی بولساده ، مطبعهٔ کریمیه طرفندان صاف تاتار تلینه ترجمه ایتوااب ، کیوم توغروسنده آیهٔ شریفه‌دن " هر ملتنڭ اوزینه خاص بر کیومی بولوواجب بولوینی " اثبات ایدلدی .

ـ مطبعه طرفندان بره‌ر سوز :

ایمدی توغانلار ! یر یوزنده : عرب ، فارس ، ترك تاتار ، فرانسوز ، روس ، یۋری وبولارغه باشقه ملتلر باردر . بو ملتلرنڭ دینلری بر بولغانلاریده کوبدر . ایندی بزنڭ اسلام شریعتنده بر مسلمان ایکنچسنه اوچرادقده اوزینڭ توغانینڭ جان طنچلقنه، تن سلامتلگنه دعا قلودن عبارت بولغان « سلام بیرشو » باردر . ایندی سلام بیرشو سنت هم محبتکه سبب بولغان اش بولغاچ بر مسلمان ایکنچسینه اچراشدقده سلام بیرشو اوچون اچراغان کمسه سینڭ مسلمان ایکانن بلمك کیراکدر ؛ آنی بلو اوچون مسلمانلارغه آتاقلانغان طشقی بر علامت کیراکدر. اول ایمس مگر باشقه ملتلر برسی برسینه کیومده باشقه بولدقلاری کبی ،بزده اوزمزگه آتاقلانغان بر کیوم توتماق تیوش بولادر . اول کیوم تلاسه یندی برلسون تیك اوزمز ایله برگه توروچی چیت ملتلرنکنه باشقه بولسون ! آه یاشلر ! تل ایله کیوم مسأله‌سون آڭلارغه تورو شگز !

(مطبعهٔ کریمیه .)

متلگنه

ی سلام

کنچسینه

ن ایکانن

لانغان طشقی

دنه کیومه

اق

برگه

یوم